

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joannis Bonae, Eminentissimi S. R. E. Titulo S. Bernardi
Ad Thermas Cardinalis Presbyteri Opera Quotquot
hactenù separatim edita fuerê Omnia**

Bona, Giovanni

Antverpiae, 1677

XX. De bono solitudinis. Fugienda malorum societas. Mundi vitia quot & quae sint. Studium proficientis, acquisitio virtutum. Signa quaedam obtentae virtutis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10805

nimè obſeryas, Deumque intus loquentem per ſecretas inſpirationes, audire contempnis. Hæc ſunt præcipua impedimenta, te in via detinentia; quæ ut removeas ſedulò vigilabis, & te operi viriliter accinges. Animet virtus quicquid agis; animet finis perfectiſſimus, cum promptitudine & alacritate: animet pura intentio: atque ita operi inſiſte, ut prænotioni, quam habes de ejuſdem perfectione, penitus adæquetur. Non conſiſtit profectus in multitudine exercitiorum; ſed in his, quæ quotidie fiunt, perfectè obeundis. Non enim in factò laus eſt; ſed in modo, quo res fit.

4. Volant dies, feſtinat tempus; & quod præteritum eſt, nemo tibi reſtituere poteſt. Non vivis, ſed victurus es: ſemper enim vita tua ſpeſtat in craſtinum. Sic elabitur tibi vita, dum vitæ instrumenta conquiris: & interim ſeneſtus venit; venit mors, in quam incidis imparatus. Sicut iter facientes, quos mutua decipit confabulatio, ſe prius ad metam perveniſſe, quam appropinquaviſſe cognoscunt: ita hoc vitæ iter aſſiduam, quod vigilans & dormiens eodem gradu peragis, tibi occupato & diſtracto non niſi in fine apparebit. Quid igitur cunctaris, quid ceſſas? Pretium tempori pone, utere eò celeriter: æſtima hunc diem, imò hanc horam; ejus enim jactura irreparabilis eſt. Prædia tua à nemine patris occupari: ſi exigua de finibus contentio ſit, ad lites & ad arma diſcurris: vitam verò & tempus tibi eripi à quocunq; permittis, ejus rei profuſiſſimus, cujus ſolius avaricia honeſta eſt. Computa ætatem tuam, revoca ad calculum præteritos annos; quamvis centeſimum excedas, videbis te pauciores habere, quam numeras. Quantum enim ex his diripuerunt ſomnus, gula, lites, amici, & otioſa diſcurſatio: adjice quod ſine uſu jacuit, quod nihil agenti, aliudque agenti elapſum eſt, te non ſentiente quid perderes; intelleges, quàm exiguum tibi de tuo relictum ſit, & te immaturum mori fateberis. Sæpe quereris de tranſactis diebus, quos malè perdidisti: cur non eniteris ſic præſens tempus tranſigere, ut eo elapſo dicere poſſis: Non video, quo pacto illud melius potuerim collocare? Singulitantum dies, & hi per momenta præſentes ſunt. Cur hodiernum perdis, quod tuum eſt: & futurum disponis, quod tuum non eſt? Maximum vivendi impedimentum eſt dilatio. Vive hodie; cras vivere ſerum eſt.

5. Deum ſemper in omni cogitatione, verbo, & opere, quocunq; alio fine excluſo, reſpice:

& unicam ejus voluntatem ſectare. Nunquam à recto tramite deviat, qui Deum ſibi viæ ductorem proponit. Bono loco res tuæ erunt, ſi omnia quæcunq; facis ad Dei gloriam dirigas; atque ita ſingula facias, ac ſi ipſe ſpeſtet, qui videt omnia, omnia ſuſtentat, omnibus providet. Ejuſ obrutum nunquam effugies: intereſt enim non verbis tantum & factis, ſed intimis cogitationibus tuis. Cum fores obduxeris, & tenebras intus feceris, ne putes te ſolum eſſe; tecum Deus eſt, qui ſecretum tuum facere ſanctius debet, cui nihil clauſum eſt. In ipſo vivimus, movemur, & ſumus. Coràm illo comede & bibe, cum illo ambula, cum eo tracta negotia tua, ad ipſum erige vitam tuam. Fac te dignum, in quem oculos figat, quem ſemper amabiliter ſpeſtet. Magna tibi neceſſitas indicta eſt probitatis, cum ante oculos agis Judicis cuncta cernentis. Sic vive, ac ſi nemo in mundo ſit, præter te ſolum & Deum. Quicquid ejus providentia de te diſpoſuerit, libens amplectere, ſive proſperum illud fuerit, ſive adverſum. Deum quæris: hæc, an illà viâ ad ipſum pervenias, quid refert? Atque utinam aliquando pervenias!

C A P U T XX.

De bono ſolitudinis. Fugienda malorum ſocietas. Mundi vitia quot & quæ ſint. Studium proficientis, acquiſitio virtutum. Signa quædam obtentæ virtutis.

1. **I**ngens argumentum eſt compositæ mentis, & à pravis affectionibus emendatæ, ſecum poſſe conſiſtere. Sicut Deus, ſe ſolo beatus, in ſe ſemper moratur; ita ad Dei felicitatem proximè accedes, ſi tecum manere didiceris. Et quidem ſi volueris, nunquam eris ſolitarium, ſi nunquam à Chriſto ſepareris. Quod ſi loquendi te corripit cacoëthes, tecum loquere; ſed cave, ne cum malo homine loquaris. Vis autem ſcire, quid tecum colloqui poſſis? Id quod homines de aliis libentiſſimè faciunt: de te apud te malè loquere. Produce vitia tua, & caſtiga quicquid in te animadverſione dignum repereris. Nunquam decrit aliquod vitium, cui curatio adhibenda ſit. Abſconde te in otio; ſed & otium tuum abſconde. Gloriarì ſolitudine iners ambitio eſt. Corporali autem ſolitudine internam junge; ut grata tibi atque utilis ſit. Subduc te vanis occupationibus; nec ab hominibus tantum, ſed

sed à rebus etiam secede, quæ ad te non spectant. Esto liber ab omni creatura; & à corde tuo earum imagines exclude. Abjice omnes caducarum rerum sollicitudines, omnes cogitationum ineptias; & in abdito cordis recessu tibi soli, & Deo attende. In hoc mentis silentio, in hac rerum omnium oblivione & nuditate, vera cordis requies, vera tranquillitas sita est. Huc fuge, hic abscondere, huc semper intende: ibi enim reperitur Deus, ubi omnes creaturæ deficiunt.

2. Si vis bonus esse, fuge malorum consortium. Nihil tam damnosum bonis moribus, quam se populo committere. Nunquam mores, quos intulisti, referes. Animus tener & parùm tenax recti, vitiorum impetum, tam magno comitatu venientium, ferre non potest. Facile transitur ad plures. Convictor delicatus paulatim enervat & emollit: vicinus dives cupiditatem iritat. Unico exemplo luxuriæ, seu avaritiæ, perire potes. Trahunt in pravum parentes, trahunt focii, trahunt servi. Plena omnia periculis, plena sunt laqueis. Statim ac editi in lucem sumus, in omni continuo pravitate, & in summâ opinionum perversitate versamur. Vix ullus in mundo est, qui non aliquod vitium aut commendet, aut imprimat, aut nescienti alligat. Continebis te aliquando inter domesticos lares, extra forum & commercium hominum: proh quàm suavi & optatâ fugâ! Omnia intus ferens, omnia tranquilla, sine nube & vento. Accedit casu qui te evocet; sequeris. Coniungunt se alii, sit corona, venit ad turbam, peccatur multiplici excessu; & qui bonus exteras, pessimus regrederis. Vulnere autem animæ non deprehendis, nisi iterum solitarius. Recede ergò in te ipsum, quantum potes, ne suis erroribus mentem imbuat omnis undique ad vitia consentiens multitudo. Lætiore est animus, qui in pauciora restringitur.

3. Crede te paulisper in celsi montis verticem subduci: speculari inde miseriam mundi faciem. Hinc disces ipsum odisse, & ab eo in solitudinem elongari. Cernes itinera à latronibus claudi, maria à prædonibus obsideri, fremere undique bella, & humano cruore madescere campos, abruptoque fræno vitia ubique & scelerata dominari. Videbis in occulto penetrati ab impudicis ea fieri, quæ nec ipsis quidem possunt placere qui faciunt. Invenies tam indigna, tam indecora; ut nemo dubitaturus sit eos insanire, si cum paucioribus insanirent: sed sanitatis patrocinium est insanientium turba. Inter

leges ipsas delinquitur; nec tuta illie est innocentia, ubi defenditur. Perit innocens, absolvitur reus: minusque crimine, quam absolutione peccatur. Nullus legum metus est: quod enim potest redimi, non timetur. Amara sunt obloquentium linguæ, subdola ora laudantium: indè sævit odium, hinc decipit mendax officium. Alius vino mader, alius torpet inertia. Illum insatiabilis avaritia tenet; hunc defatigat ex alienis iudiciis suspensa semper ambitio. Respice forum multitudine refertum: tantumdem istic vitiorum esse fateberis, quot hominum. Peccant omnes injuriis in proximum; in Deum contemptu, in res abusu: omnia in suum congregant iudicium, omnium rei. Et quomodo tutum servare vestigium, vel ad te recurrere poteris, inter tot vitia omni ex parte urgentia, quæ resurgere cupientem, & in altum atollere oculos, premunt, & mergunt? Innoxium aliquem esse, ubi regnant nocentium agmina, difficile est: nam si te immutare non poterunt, saltem impediunt. Una est firma tranquillitas, tot te malis exerpere, & in eam recedere stationem, è qua possis mundi luem ab omni contagio liber intueri. Insuperabilis est animus, qui externa deseruit, & sibi soli vacans arce suâ se vendicat. Huic mundus carcer est, & solitudo paradisi.

4. Vanum est ab hominibus secedere, nisi cogas animum intentum sibi esse, & virtutum exercitationi solerter incumbere. Nullum homini bonum est, si desit virtus: nulla quies, nulla felicitas nisi ex virtute. Tria sunt, quæ sibi mutuo in Universo respondent. Inter omnia & super omnia Deus; inter sensibilia lux, inter animi perfectiones virtus. Deus est lux & virtus omnium: lux, virtus mundi & imago Dei: virtus, lux animi, per quam filii Dei nominamur & sumus. Ad hanc purgato animo accedere debes, si ad optatum perfectionis culmen pervenire desideras. Virtus enim perfectio hominis est, instauratrix innocentia, omni plena jucunditate. Est supplementum naturæ, ad bonum supernaturale ex se ineptæ. Est facilitas boni operis, quæ rectè vivimus, quæ velut cæci illuminamur, quæ peccatis resistimus, quæ meritis cumulamur, quæ vitam æternam promeremur. In hoc studio necessarium tibi primò est, cujusque virtutis naturam & actus præscire; quia nemo amat quod ignorat. Tum ab actu & exercitatione nunquam cessandum: & si desint occasiones, milites imitari oportet, qui in mediâ pace sine hoste decurrunt, fictisque velitationibus se ad vera certamina parant.

parant. Finge tibi ingentia quæque scelera obijci: puta te contumeliis prosciudi, omnia quæ possides à te violenter auferri; & sic patientiam exerce, ac si res vera ageretur. Non trepidabis in ipsa re, si ante rem te ita exerueris. Magnos ad pugnam spiritus adfert miles, qui sanguinem sæpe iudit.

5. Virtutum habitus non nisi longâ exercitatione comparantur. An verò aliquam ex illis obtinueris, ex his indicii dignosces. Si nimirum vitia virtuti opposita extincta sentias, aut magnâ ex parte compressâ. Si pravorum affectionum motus sub frano rationis legem pati, ac menti parere facile compellas. Si actus virtutis absque difficultate, imò etiam cum delectatione exerceas. Si tepidorum dicta contemnas, plenaque spiritus libertate ad ea præstanda te exeras, quæ displicent imperfectis. Si prava actus, ad quos antea per habitum inclinabaris, connaturali quodam fastidio abomineris. Si neque per somnium re aliqua turpi delectari, aut quidpiam injustum approbare videaris. Si ea satagas imitari, quæ in aliis laudas & admiraris; atque ab illis abstineas, quæ reprehendis. Si nullam culpam exiguum putes; omnemque imperfectionem, quantumvis minimam, studiosè vitas, & observes. Si cum vides vel audis, æquales tuos divitiis aut dignitatibus florere; nec invidias, nec perturbas. Si errores tuos ingenuè fatearis, cupiens ab omnibus corrigi & reprehendi. Si conscientia testimonio contentus, bona opera in te ipso serves, & abscondas: rectè enim facti fecisse præmium est. Si studio denique virtutis sine intermissione incumbas: nam vera virtus nunquam torpet, sed semper in actu est.

CAPUT XXI.

De virtutibus Theologicis. Fides operibus comprobanda. In solo Deo ponenda fiducia. Motiva amoris erga Deum. Amor proximi beneficiis ostenditur. Hortatio ad eleemosynam.

1. **B**asis cæterarum virtutum & totius Christianæ vitæ fundamentum est fides; sine quâ nemo potest placere Deo. Hæc est sapientia, quæ domuit orbem; cui firmiter adhaerendum, omni disquisitione & curiositate rejectâ. Crede autem, & operare: quia fides sine operibus mortua est. Sermo tuus, & professio tua

jaçant fidem: cave, ne vita & mores prædicent infidelitatem. Credis Evangelium: cur non obedis Evangelio? Credis vitam æternam: cur brevissimum tempus interminabili præfers æternitati? Quid prodest credere vera & bona, si tu falsus es; & mala operaris? Vix fieri potest, ut benè credat, qui malè vivit: ille enim verè credit, qui exercet operando quod credit.

2. Cum certissimum sit, Dei providentiâ omnia disponi, & gubernari, adeò ut nec passer de cælo, nec folium ex arbore cadat absque ejus nutu & voluntate; ipsi te totum trade excelso animo, & ingenti fiducia, nihil dubitans, quin opportunum ad res omnes auxilium sis habiturus. Scito, omnia humana consilia atque præfidia fallacia & incerta esse; teque regi & agi absque ulla anxietate à Deo finas. Et si res accidant inopinatæ, quibus actionum tuarum & consiliorum tota series turbari & præcidi videatur, vel morbis, vel falsis criminationibus, aliisque casibus gravioribus; ne respondeas animum, sed spe divinâ munitus, ejus te regimini subijce: nam per hos casus, per hæc discrimina, ad illum finem te divina Sapientia perducit, quem tibi ab æterno destinavit. Non sentit malum præsens, qui futura sperat bona. Tantum potest homo, tantum habet, quantum sperat, & credit.

3. Charitas omnium virtutum forma & Regina, & Deum respicit, & proximum. Et Deus quidem ex toto corde, ex tota anima, ex totis viribus, super omnia amabilia diligendus est, purè propter se, & suam infinitam bonitatem. Quod es, quod vivis, quod moveris, quod sentis, quod intelligis, Dei gratia est. Ipse te à servitute diaboli redemit: ipse animam tuam innumeris prærogativis nobilitavit: ipse tibi vitam æternam, nullis præcedentibus meritis, præparavit. Cælum, terra, aër, aqua, & omnia quæ in eis sunt, magnis vocibus quotidie clamant, ut summo eum amore prosequaris, à quo propter te creata sunt. Cur per multa vagaris, quaerendo bona animæ tuæ? Ama unum bonum, quod est omne bonum. Quære simplex bonum, quod est summum bonum; quo nihil majus, nihil amabilius potest excogitari. Solus amor est, quo mutua Creatori vicem, quamvis non ex æquo, rependere potes. Amor autem non est otiosus; non quaerit quæ sua sunt: operatur magna, si est. Nulla amori impervia difficultas. Verus amator mori potest, vinci non potest.